Stadskerk Nijmegen (OCP), 6 november 2022, viering in het kader van 750 jaar Stevenskerk, thema 'Zorgcompliment'
voorgangers: Anneke de Vries en Saïda Aoulad Baktit, geestelijk verzorgers Radboudumc

[lezing: 2 Koningen 5,1-16] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Naäman, de bevelhebber van het Aramese leger, stond bij zijn koning in hoog aanzien en werd zeer door hem gewaardeerd, want de HEER had hem voor Aram een grote overwinning laten behalen. Maar deze grote krijgsman leed aan huidvraat. 2 Nu hadden de Arameeërs op een van hun strooptochten uit Israël een jong meisje meegevoerd, dat als slavin diende bij de vrouw van Naäman. 3 Zij zei tegen haar meesteres: 'Ach, kon mijn meester maar eens naar de profeet in Samaria gaan, die zou hem wel genezen.' 4 Naäman ging naar zijn koning en vertelde hem wat het meisje uit Israël had gezegd. 5Daarop zei de koning van Aram: 'Ga erheen. Ik zal u een brief meegeven voor de koning van Israël.'
Naäman ging op weg, met tien talent zilver bij zich, zesduizend sjekel goud en tien stel kleren. 6In de brief die hij aan de koning van Israël overhandigde, stond het volgende: 'Met deze brief stuur ik mijn dienaar Naäman naar u toe, om door u van zijn huidvraat te worden genezen.' 7 Zodra de koning van Israël de brief gelezen had, scheurde hij zijn kleren en riep uit: 'Ben ik soms een god, dat ik kan beschikken over leven of dood? Hij stuurt mij deze man om hem van zijn huidvraat te genezen. Let op mijn woorden: hij is uit op een conflict met mij!' 8 Toen de godsman Elisa hoorde dat de koning van Israël zijn kleren had gescheurd, liet hij hem vragen: 'Waarom hebt u uw kleren gescheurd? Laat die man bij mij komen, dan zal hij merken dat er in Israël een echte profeet woont.'
9 Naäman reed met zijn strijdwagen naar het huis van Elisa. 10 Elisa stuurde iemand naar buiten om hem te zeggen: 'Baad u zevenmaal in de Jordaan, dan zal uw huid weer gezond worden en zult u weer rein zijn.' 11 Kwaad ging Naäman weg. 'Ik had gedacht dat hij zelf naar buiten zou komen,' zei hij. 'En dat hij de naam van de HEER, zijn God, zou aanroepen en met zijn hand over de aangetaste plek zou strijken, en zo de huidvraat zou wegnemen. 12 Zijn de rivieren van Damascus, de Abana en de Parpar, soms niet beter dan alle wateren in Israël? Had ik me daarin niet kunnen baden om rein te worden?' Verontwaardigd draaide hij zich om en ging weg. 13 Maar zijn bedienden kwamen hem achterna en zeiden: 'Maar overste, als de profeet u een ingewikkelde opdracht had gegeven, had u die toch ook uitgevoerd? Dus nu hij tegen u zegt: "Baad u, en u zult weer rein worden," moet u dat zeker doen.' 14 Hierop daalde Naäman af naar de Jordaan en dompelde zich daar zevenmaal onder, zoals de godsman had gezegd. Zijn huid werd weer gezond, zo gaaf als de huid van een kind, en hij was weer rein. 15 Toen keerde hij met zijn hele gevolg naar Elisa terug, maakte bij de godsman zijn opwachting en zei: 'Ik wist wel dat er behalve in Israël in de hele wereld geen god is. Alstublieft, neemt u een geschenk van uw dienaar aan.' 16 Maar Elisa antwoordde: 'Zo waar de HEER, in wiens dienst ik sta, leeft, ik zal niets aannemen.' En hoe Naäman ook aandrong, Elisa bleef weigeren.

[overweging:]
Naäman had zijn zaakjes goed voor elkaar – de ene veldslag na de andere won hij met glans. De koning was heel tevreden over hem. Vermoedelijk kon hij wel een mooie bonus tegemoet zien.

MAAR – er is ook een groot MAAR in zijn leven.

Je kunt heel succesvol zijn, of de dingen kunnen hun gewone gang, ook fijn, maar altijd kan er ook een MAAR zijn. MAAR er is ook nog iets anders. Iets wat helemaal niet goed gaat. En ik vermoed dat ieder van ons wel zo'n zijn of haar eigen MAAR heeft. Dat heeft te maken met het stuk dat je niet in de hand hebt. Waar je niet over kunt beschikken. Wat je nou eens niet kunt sturen.

Het MAAR van Naäman was dat hij een ziekte had, een huidaandoening. En een ziekte komt nooit alleen. Direct is hij ook onrein. Dat moet betekend hebben dat mensen afstand van hem gingen houden. Niet meer zo heel graag in zijn buurt wilden zijn.

Herkenbaar – ook wij kunnen die ervaring hebben: als je iets hebt kan het zijn dat mensen je gaan mijden, toevallig net moeten oversteken als jij eraan komt. En misschien heb je die neiging zelf ook wel eens, om dan net even ergens anders te gaan lopen of staan. We noemen het misschien geen onreinheid, maar de dynamiek is hetzelfde. Als je een ernstige ziekte hebt, komt er vaak nog iets iet heel naars bij in de relationele sfeer. Ziekzijn is ellendig, maar die "onreinheid" die dan aan je gaat kleven, is misschien nog wel ellendiger.

Naäman wil er in elk geval graag vanaf. En wat een zegen is het dan als er iemand in je omgeving is die jou daarvoor de weg wijst! Opvallend is, dat het niet zijn baas is, de koning, die hem de weg wijst, maar een slavin, en dan nog wel van zijn vrouw, een buitenlands meisje, gekidnapt bij een van zijn strooptochten. In het verhaal heeft ze dan ook geen naam.

Dit meisje vertelt van een profeet in haar vaderland met geneeskrachtige gaven. Elisa heet hij. En dat Naäman maar eens naar hem toe moet gaan, hij zal hem wel genezen. En Naäman gaat.

Dat vind ik wel mooi van Naäman, hij haalt zijn neus niet op een suggestie van een buitenlandse slavin – van zijn vrouw. Misschien tekent het zijn wanhoop, maar misschien ook tekent het zijn openheid. Staat hij open voor een suggestie van iemand van wie hij het waarschijnlijk niet had verwacht. Hij was een man aan de top en zij bungelde ergens onderaan. Toch neemt hij haar suggestie serieus. Dat is de kunst: openstaan voor suggesties van mensen van wie je het misschien niet direct had verwacht. Je niet laten beperken door vaste kaders en verwachtingen. Openstaan voor wat tot je komt. Wat je aangereikt krijgt.

Eenmaal aangeland bij de profeet krijgt hij een hele eenvoudige opdracht: baad u zevenmaal in de Jordaan. De rivier van Israël. Maar op het *moment suprême,* nu het moet gaan gebeuren, raakt Naäman zijn openheid kwijt. De opdracht bevalt hem niet. Hij valt ten prooi aan zijn eigen kaders en verwachtingen. Hij had verwacht iets met strijken over de huid en iets met God. En daardoor loopt hij bijna zijn genezing mis.

Nu zijn het zijn *eigen* bedienden die hem een lesje leren: iets ingewikkelds had u toch ook gedaan, doe deze eenvoudige opdracht dan ook. En Naäman laat zich corrigeren door zijn bedienden! Hij

doet de opdracht, baad 7 maal in de Jordaan en geneest! Zijn huid wordt als van een kind. En nog belangrijker: hij is weer rein. Hij zal niet meer gemeden worden. Hij hoort er weer helemaal bij.

Dankbaarheid vervult hem. En wat is het fijn als je een adres hebt voor je dankbaarheid. Naäman richt zijn dankbaarheid aan de God van Israël. Hij ontvangt zijn genezing als uit de hand van God. Dat doen veel meer mensen, ook in onze tijd. Natuurlijk, als je geneest weet je heus wel dat dat door pillen komt, of door de gesprekken als het om iets psychisch gaat, of door een combinatie van dingen. Maar er is ook nog een andere dimensie, de dimensie van neergang en herstel, van ondergang en opstanding zo u wilt. Het besef dat er ook nog iets anders meedoet, waar je geen grip op hebt, waar je niet over kunt beschikken, wat naar je toe komt, wat je ontvangt. En dan kun je een gevoel van dankbaarheid gewaarworden bij jezelf. Dat dit goede aan jou geschied is.

En het is ook goed mogelijk dat dit optreedt als er geen genezing is. Dat je desondanks vrede hebt met je situatie, met jezelf en wie weet met God. Dat niet genezing het allerbelangrijkste is, maar die andere dimensie. Dat er geen genezing is maar wel herstel is en misschien wel opstanding.

En dat het vooral gaat over zomaar ontvangen, maakt de profeet heel erg duidelijk aan Naäman. Naäman wil de profeet betalen voor zijn genezing – maar daar wil de profeet niks van weten. Het gaat om ontvangen.

Amen.

Anneke de Vries, anneke.stadskerk.nijmegen@gmail.com